

ДЕЯКІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СФЕРИ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

УДК [343.53:336.77] (477)

Постановка проблеми. Банківська система, в цілому, і сфера кредитування зокрема, перебувають у постійному фокусі суспільства, оскільки саме стабільна робота та хороші показники цієї галузі є індикаторами векторів руху держави в її розвитку. І навпаки, негативні показники роботи банківської системи вказують, як правило, на економічну стагнацію.

Не менш цікавою є банківська система загалом, і сфера кредитування зокрема, для представників злочинного світу. Кримінально-протиправні діяння у сфері кредитування вчинялися та вчиняють незалежно від економічного стану держави та при будь-яких умовах роботи банківської системи. Якісна протидія таким кримінальним правопорушенням є надзвичайно важливою, адже такі злочинні діяння мають наслідком підрив довіри суспільства до банків з усіма наслідками, що з цього випливають.

Важливе місце у забезпеченні належного функціонування сфери кредитування в Україні є існування досконалого кримінально-правового підґрунтя для забезпечення ефективного реагування на протиправні діяння у відповідній сфері. Водночас, змушені констатувати, що кримінальне законодавство та практика його застосування, в частині кримінально-правового забезпечення належного функціонування сфери кредитування в Україні, не можна визнати досконалим.

З огляду на наведене, **актуальність** обраної теми обумовлюється необхідністю подальшого пошуку та вироблення шляхів вдосконалення механізмів кримінально-правового забезпечення, належного функціонування сфери кредитування в Україні.

Стан дослідження. Очевидно, що питання кримінально-правового забезпечення належного функціонування сфери кредитування в Україні стали предметом уваги багатьох дослідників.

З огляду на підвищену суспільну небезпечність кримінальних правопорушень у банківській сфері, увага дослідників приділена розгляду як загально-теоретичних питань функціонування банківської системи та сфери кредитування, так і питань кримінально-правових та криміналістичних аспектів оцінки та протидії відповідному виду злочинності, а також дослідженню кримінально-процесуальних аспектів та питань оперативного-розшукової діяльності у розкритті та розслідуванні відповідних кримінальних правопорушень. Питання особливостей вчинення кримінальних правопорушень в сфері кредитування в своїх дослідженнях піднімали А.М.Бабошин, В.З.Багинський, О.П.Білько, О.П.Бушан, В.І.Василинчук, Є.М.Васілін, О.В.Герасимов, С.В.Гордієнко, М.Л.Давиденко, О.О.Дудоров, Р.А.Запорожець, А.М.Клочко, Ю.В.Ключик, О.Р.Колб, Ю.І.Кондра, О.О.Константинова, В.В.Корнієнко, Л.І.Криушенко, О.В.Кришевич, С.О.Лукачєнко, П.С.Матишевський, Г.А.Матусовський, С.С.Мельник, В.Р.Мойсик, Р.О.Мовчан, В.О.Навроцький, В.Д.Поливанюк, В.М.Попович, О.О.Пучков, М.П. Стрельбицький, Л.М.Стрельбицька, О.О.Сухачов, О.В.Тихонова, С.С.Трач, В.В.Хилюта, Д.М. Цедік, С.С.Чернявський, Н.В.Шаргородська тощо.

Попри відповідну наукову активність, питання якості кримінально-правового забезпечення належного функціонування сфери кредитування в Україні досі належить до невирішених. Законодавець не відреагував на низку наукових пропозицій у цій сфері. Правозастосовна практика досі допускає випадки прийняття різних рішень при оцінці подібних ситуацій. Досліджено не всі можливості забезпечення належного функціонування сфери кредитування в Україні кримінально-правовими засобами тощо.

Метою цієї статті є обґрунтування та формулювання (з урахуванням здобутків кримінально-правової науки та правозастосовної практики) теоретичних положень та практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення кримінально-правового забезпечення належного функціонування сфери кредитування в

Україні. З огляду на обширність окресленої мети, у цьому дослідженні увага буде зацентрована на трьох, як видається, основних питаннях, які стосуються напрямків подальшого удосконалення протидії кримінальним правопорушенням у сфері кредитування, а саме, 1) питанням доцільності виділення в Кримінальному кодексі (далі – КК) України окремого розділу про відповідальність за кримінальні правопорушення у банківській сфері (сфері кредитування); 2) питання кримінально-правової оцінки протиправних дій працівників первинної ланки кредитного процесу, 3) питання доцільності/недоцільності передбачення можливості застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб у сфері кредитування.

Виклад основного матеріалу. В літературі зазначається, що основними причинами, що сприяють зростанню рівня злочинів у сфері банківської діяльності, вчинюваних службовими особами, а також вищими службовими особами, належними до категорії державних чи громадських діячів, є: 1) неналежна перевірка уповноваженими особами банків потенційних працівників банківських установ під час працевлаштування; 2) поглиблення діяльності організованих злочинних угруповань у змові зі службовими особами та керівниками банківських установ; 3) прогалини чинного законодавства щодо регламентації повноважень службових та посадових осіб щодо неналежного виконання їх функціональних обов'язків в окремо визначеній сфері; 4) особисті мотиви недобросовісних співробітників банківських установ та пов'язаних із банком осіб, зумовлені можливістю отримати значні грошові кошти при щоденному доступі до них; 5) висока латентність цих злочинів; 6) неналежний рівень професійної підготовки співробітників правоохоронних органів із виявлення та розкриття таких правопорушень; 7) відсутність у кримінальному законодавстві України забезпечувальних кримінально-правових норм, які встановлювали би високий рівень кримінальної відповідальності для керівників, а також вищих службових осіб (державних та громадських діячів) за їх неправомірні дії, вчинені у великих та особливо великих розмірах, які спричинили суспільно небезпечні наслідки для економіки країни; 8) відсутність у кримінальному законодав-

стві України відповідальності керівників, а також вищих службових осіб (державних та громадських діячів) за їх бездіяльність та нежиття відповідних превентивних заходів, спрямованих на запобігання вчиненню злочинів у сфері банківської діяльності [1, с. 200].

Очевидно, що в межах цієї статті ми не можемо запропонувати бачення шляхів вирішення (нейтралізації) усіх перелічених негативних факторів. Відтак, увага буде зосереджена на вирішенні трьох питань, які окреслено у меті цього дослідження.

Насамперед, з'ясуємо чи потрібні структурні зміни КК України, щоб домогтися ефективного кримінально-правового забезпечення належного функціонування сфери кредитування в Україні.

Чомусь уже так повелося, що дослідники питань відповідальності за певні види кримінальних правопорушень, шукаючи новизну своїх досліджень, пропонують або «нові» розділи в Особливій частині КК України, статті якого регламентували б питання відповідальності саме за такі «досліджувані» діяння, або посилення санкцій. При цьому, не приділяється належна увага питанням: чи узгоджується таке виділення «нових» розділів та посилення санкцій з концептуальними засадами побудови КК України в цілому; чи не створюватиме зайвих проблем у правозастосовній діяльності у зв'язку з появою нових (як правило спеціальних) норм тощо.

На жаль законодавець також намагається вирішити соціальні та економічні проблеми насамперед кримінально-правовими засобами. Автори законопроектів, а також депутати, які підтримують відповідний законопроект часто переслідують популістські цілі. Встановленням кримінальної відповідальності за певні діяння або зміною існуючих санкцій на такі, які є об'єктивно надто жорсткими чи надто м'яким депутати, як правило, хочуть продемонструвати свою зацікавленість у вирішенні відповідної суспільної проблеми. Інколи такі дії є відвертим піаром. Складається враження, що, на жаль, окремі законодавці досі не усвідомили, що лише шляхом встановлення кримінальної відповідальності за певне діяння, посиленням санкцій, без вжиття комплексу інших заходів (соціальних, економічних тощо), вирішити більшість соціальних проблем неможливо.

Спокуси запропонувати виділення в КК України окремого розділу Особливої частини, статті якого регламентували б питання відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері кредитування законодавці та науковці оминули, таких пропозицій ми не зустріли. Проте, має місце наукова позиція доцільності виділення як самостійного інституту кримінально-правової охорони сфери банківської діяльності України у вигляді розділу Особливої частини КК України, що «дасть змогу більш точно відобразити особливості видового об'єкта суспільно небезпечних діянь цієї групи, сприятиме з'ясуванню їх специфіки і ступеня суспільної небезпеки, правильній кваліфікації та індивідуалізації покарання. Також формування інституту кримінально-правової охорони банківської діяльності України дасть можливість на більш високому рівні встановлювати причини й умови таких кримінальних правопорушень, уживати більш ефективні заходи щодо запобігання їм» [2, с. 138]. Водночас О.О. Дудоров та Р.О. Мовчан відзначили, що не підтримують викладену пропозицію та аргументацію на її користь. Передусім зазначили, що запропонована А.М.Клочко змістовна наповнюваність групи кримінальними правопорушеннями у сфері банківської діяльності не є безспірною. Не впевнені науковці й у тому, що виділення в окремий розділ КК норм про кримінальні правопорушення у сфері банківської діяльності (як, до слова, і будь-яких інших кримінальних правопорушень) допоможе змінити на краще ситуацію із застосуванням відповідних заборон. До того ж сприйняття пропозиції А.М. Клочко, яка фактично зводиться до необхідності виділення окремої групи кримінальних правопорушень за їхнім видовим об'єктом, свідчитиме про необхідність зміни структури всієї системи Особливої частини КК, яка нині побудована за критерієм родового, а не видового об'єкта [3, с. 465]. Таку ж позицію займає Є.М.Васілін [4, с.93].

Як видається, виділення кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності у «самостійний інститут кримінально-правової охорони сфери банківської діяльності України» може представляти хіба певний науковий інтерес.

Також зазначаємо, що у проєкті КК України [5] не передбачено виділення окремого розділу кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності та/або кредитування.

Щодо питання кримінально-правової оцінки протиправної діяльності працівників первинної ланки кредитного процесу, то проведений аналіз судової практики щодо застосування відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері кредитування виявив, що попри доволі детальну увагу до питання розмежування службових та не службових осіб в українській кримінально-правовій науці, досі існує проблема складності (неоднотайності судової практики) у питаннях визнання/невизнання працівників кредитних організацій службовими особами.

Зі встановленням суб'єкта кримінального правопорушення правозастосовна практика стикається повсякчас. У кожному кримінальному провадженні потрібно вирішити, чи є підстави визнати особу, яка вчинила певне діяння, суб'єктом кримінального правопорушення, чи наділена вона відповідними ознаками. У деяких категоріях справ це викликає певні труднощі та навіть призводить до правозастосовних помилок. Нерідко неправильне визначення суб'єкта кримінального правопорушення веде до притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які взагалі такій відповідальності не підлягають, інкримінування «не тих» статей Особливої частини КК, або ж, тягне неправомірне незастосування кримінального закону і уникнення кримінальної відповідальності [6, с. 204].

А.М. Клочко зазначає, що до спеціальних суб'єктів злочинів у сфері банківської діяльності необхідно зарахувати керівника, іншу службову особу банку, пов'язаних із банком осіб у значенні, визначеному Законом України «Про банки та банківську діяльність». Також дослідниця зауважує, що чинне законодавство України не містить конкретних роз'яснень щодо того, які саме категорії співробітників банківських установ підпадають під формулювання «службова особа банку» [3, с. 138].

За результатами аналізу судової практики до числа службових осіб, які вчиняли кримінальні правопорушення у сфері кредитування, як правило, відносять осіб, які займають такі типові посади: начальника відділу (який за своєю посадою входить до кредитної комісії), керівника відділення, членів кредитних комітетів (комісії), голову кредитної установи тощо. З криміналь-

но-правовою оцінкою дій таких осіб істотних складнощів не виникає.

Проте, як слушно відзначає А.М.Клочко під час розгляду кримінальних проваджень, пов'язаних із учиненням злочинів у сфері банківської діяльності, виникають труднощі та помилки в кваліфікації, зокрема під час визначення об'єктивної й суб'єктивної сторони діяння, його суб'єкта, що нерідко призводить до виправдання підсудних. Ця проблема свідчить про недосконалість кримінального законодавства, а також практики його застосування [3, с. 138].

Проведене дослідження підтвердило, що українські суди по-різному кваліфікують, насамперед, протиправні діяння працівників первинної ланки кредитного процесу. Зміст низки судових рішень [7-17] засвідчує, що протиправні дії осіб, які належали до працівників первинної ланки кредитного процесу та фактично виконували однакові за своїм змістом обов'язки, отримали різну кримінальну правову оцінку з боку правоохоронних та судових органів: або як кримінальне правопорушення відповідальність, за вчинення якого передбачена ст. 358 КК України «Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів» (суб'єкт складу – загальний), або за ст. 366 «Службове підроблення» (суб'єкт спеціальний).

Така неоднорідна ситуація склалася у зв'язку із неналежною оцінкою посадових інструкцій та неналежним з'ясуванням характеру обов'язків винних осіб, які є суттєвими та істотно впливають на визначення статті КК України, яка має застосовуватися до вчиненого кримінального правопорушення.

При кримінально-правовій оцінці дій таких осіб слід враховувати, що так звані «кредитні експерти» в кожному банку йменуються по-своєму, наприклад: менеджер, експерт відділу продажів, кредитний спеціаліст, фахівець з кредитування, головний економіст, старший кредитний інспектор тощо. До повноважень названих осіб належить виконання обов'язків щодо надання консультацій потенційним позичальникам, формування та ведення кредитної справи і т.д. При цьому, саме ці особи є першими, хто

проводить первинну роботу з потенційним клієнтом (позичальником), саме з них розпочинається перший етап кредитного процесу. Саме вони складають кредитний проект та роблять перший висновок про можливість надання кредиту, в тому числі вони наділені повноваженнями підписувати розпорядження в бухгалтерію (касу) про переведення кредитних коштів на рахунок позичальника. Тобто їх рішення є кінцевим і таким, що не потребує додаткового затвердження.

Крім того, в межах споживчого кредитування «кредитний експерт», який представляє кредитну установу в мережах торговельних центрів, наділений правом вирішувати чи вносити до «програмного комплексу» пакет документів про потенційного позичальника або ж відмовити в прийнятті документів. Розгляд заявки та надання відповіді програмним комплексом відбувається в автоматичному режимі, тобто без участі кредитної комісії.

Відтак, «кредитний експерт» самостійно і остаточно приймає (може прийняти) рішення про відмову в наданні кредиту (навіть якщо потенційний позичальник має підстави його отримати), і, по суті, одноособово приймає рішення про його надання, вносячи до «програмного комплексу» потрібну інформацію. Така особа належно обізнана які відомості і як слід внести (а які не слід вносити), щоб «програмний комплекс» погодив надання кредиту.

З огляду на вищевикладене, видається, що більш правильною є позиція оцінки протиправних дій працівників первинної ланки кредитного процесу (так званих «кредитних експертів»), як дій вчинених службовими особами, оскільки їх повноваження є за своїм змістом організаційно-розпорядчими.

Як слушно зазначає В.О. Навроцький, особа є службовою не тільки тоді, коли вона виконує відповідні функції чи обов'язки постійно, але і тоді, коли вона їх виконує тимчасово або за спеціальним повноваженням за умови, що ці обов'язки чи повноваження покладені на неї у встановленому законом порядку правомочним органом або службовою особою. Однак у зв'язку із віднесенням до службових осіб певних категорій працівників, які епізодично здійснюють організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські обов'язки або ж їх функції лише на перший

погляд пов'язані з такими повноваженнями, в теорії кримінального права існують дискусії, а на практиці виникають складнощі [18, с. 339].

Беручи до уваги неоднакову судову практику в питанні кримінально-правової оцінки діянь працівників первинної ланки кредитного процесу, схилиємося до думки, що остаточний правовий висновок щодо віднесення/невіднесення «кредитних експертів» до категорії службових осіб мав би зробити Верховний Суд, до повноважень якого входить забезпечення єдності судової практики. Однак, таких висновків касаційна інстанція поки не зробила.

Щодо питання щодо доцільності передбачення нормативних підстав застосування заходів кримінально-правового характеру до кредитних установ, як юридичних осіб, то міркування з цього приводу такі. Аналіз діяльності юридичних осіб засвідчує, що складна організаційна структура підприємств, значна кількість осіб, залучених у сферу цієї діяльності, а також певна децентралізація управління сприяє збільшенню фактів вчинення протиправних дій з їх боку [19, с. 274].

Серед українських науковців різняться думки щодо можливості та доцільності запровадження кримінальної відповідальності юридичних осіб. Одні вважають, що існуючі правові механізми є достатніми для боротьби з незаконною поведінкою юридичних осіб. Разом з тим проблемною може бути і ситуація з особами, які володіють корпоративними правами щодо юридичних осіб, зокрема, банків (засновники, учасники, акціонери). Адже вони можуть жодним чином не знати про вчинення уповноваженими особами (виконавчим органом, представником тощо) кримінально караних діянь, не брати участі в них, не отримувати вигоду від цих діянь, але їх права можуть бути порушені в разі притягнення юридичної особи до кримінальної відповідальності [5, с.161].

Інші вважають, що виникає потреба у запровадженні прямих каральних санкцій безпосередньо до юридичної особи, що стане закономірною спробою посилити контроль за негативними наслідками господарської діяльності передусім великих корпорацій, оскільки з кожним роком в економіці спостерігаються тенденції до укрупнення бізнесу та монополізації, до ігнорування інтересів окремого споживача та суспільства загалом [19, с. 274].

Як ми знаємо, український законодавець обрав проміжний підхід: не запроваджуючи, у чистому вигляді, кримінальну відповідальність юридичних осіб, Законом № 314-VII від 23.05.2013 доповнив КК України розділом XIV-1 «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб». Статтею 96-3 КК передбачено підстави для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру та визначено перелік статей КК, за якими до юридичних осіб застосовують заходи кримінально-правового характеру за наявності відповідних підстав.

Щодо досліджуваного нами виду кримінально-протиправних дій, то слід відзначити, що А.М. Клочко свого часу пропонувала закріпити відповідальність юридичних осіб за порушення порядку зайняття господарською діяльністю та діяльністю з надання фінансових послуг у формі застосування відповідних заходів кримінально-правового характеру в КК України [3, с. 139].

Така пропозиція, як видається, є не лише слушною, а навіть підлягає розширенню з таких міркувань.

Однією з підстав для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру законодавець закріпив (п. 2 ч.1 ст. 96-3 КК України) «незабезпечення виконання покладених на її уповноважену особу законом або установчими документами юридичної особи обов'язків щодо вжиття заходів із запобігання корупції, що призвело до вчинення будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених у статтях 209 і 306, частинах першій і другій статті 368-3, частинах першій і другій статті 368-4, статтях 369 і 369-2 цього Кодексу». Це наштовхує на думку чи не варто, з огляду на чутливість і важливість банківської сфери загалом та сфери кредитування зокрема, зважаючи на величезні втрати від недобросовісної діяльності банківських працівників під час кредитного процесу тощо, передбачити можливість застосування до кредитних установ, як юридичних осіб, заходів кримінально-правового характеру за «незабезпечення органом управління банківських та кредитних установ належного контролю, що призвело до вчинення службовими особами відповідної юридичної особи кримінальних правопорушень передбачених статтями 191, 209, 362, 364, 364-1, 366, 367, 368, ч.3 ст. 368-3, 388 КК цього Кодексу».

З огляду на міжнародний досвід, баланс інтересів кредитора та боржника й міркування вітчизняних науковців видається, що передбачення можливості застосування до юридичних осіб (кредитних установ) заходів кримінально-правового характеру загалом сприятиме підвищенню внутрішньобанківського контролю та внутрішнього контролю в інших кредитних установах, що матиме наслідком формування позитивного іміджу й довіри до банківської системи та системи кредитування в Україні, а відтак призведе до зменшенню фактів вчинення відповідних протиправних діянь у вказаних сферах.

Висновки. Підсумовуючи, можемо констатувати, що вдосконалення кримінального законодавства щодо протидії кримінальним правопорушенням у сфері кредитування шляхом виділення окремого розділу в КК України видається недоцільним. Думається, що чинний КК України містить достатньо засобів для належного реагування на вчинення протиправних діянь у відповідних сферах.

У питанні кримінально-правової оцінки протиправних діянь працівників первинної ланки кредитного процесу правозастосовним органам та судам необхідно приділяти більше уваги з'ясуванню характеру обов'язків винних осіб. В процесі кримінально-правової оцінки протиправних діянь таких осіб, якщо вони наділені правом приймати рішення про відмову в наданні кредиту або про скерування документів для подальшого розгляду (програмним комплексом чи навіть кредитним комітетом), їх діяння, як видається, слід оцінювати як діяння службових осіб.

Передбачення окремих підстав для застосування заходів кримінально-правового характеру до кредитних установ, як юридичних осіб, за «незабезпечення органом управління банківських та кредитних установ належного контролю, що призвело до вчинення службовими особами відповідної юридичної особи кримінальних правопорушень передбачених статтями 191, 209, 362, 364, 364-1, 366, 367, 368, ч.3 ст. 368-3, 388 КК України» можна вважати доцільним та таким, що матиме позитивний ефект для зменшення кількості протиправних діянь у відповідній сфері та обсягів шкоди, які вони заподіюють.

Думається, що реалізація запропонованих підходів сприятиме вдосконаленню кримінально-правового забезпечення належного функціонування сфери кредитування в Україні, підвищенню довіри суспільства до фінансових установ, покращенню іміджу банківської системи, вдосконаленню нормативної бази кредитних правовідносин.

1. Клочко А.М., Волченко Н.В., Курило О.М. До питання вчинення службових зловживань у сфері банківської діяльності України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 4/2019. С. 198–201
2. Клочко А.М. Шляхи вдосконалення кримінального законодавства України щодо відповідальності за злочини у сфері банківської діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 3. С. 136–140.1.
3. Дудоров О.О., Мовчан Р.О. Про перспективи удосконалення назви розділу VII Особливої частини Кримінального кодексу України. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 1. С. 461-467.
4. Васілін Є.М. Доведення банку до неплатоспроможності: соціальна обумовленість криміналізації, аналіз складу злочину: Дисертація на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08. Дніпро, 2018. С.244.
5. Контрольний текст проєкту КК України (станом на 22.05.2023 з врахуванням рекомендацій лінгвістичної експертизи та окремих зауважень національних і зарубіжних експертів). URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2023/05/22/kontrolnyj-tekst-proektu-kk-22-05-2023.pdf>
6. Українське кримінальне право. Загальна частина : підручник / П. С. Берзін та ін. ; за заг. ред. В. Навроцького. К. : Юрінком Інтер, 2013. 711 с.
7. Вирок Апеляційного суду Житомирської області від 11 лютого 2013 року у справі № 0602/1-9/2011. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/29260382> (дата звернення: 01.06.2023).
8. Вирок Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 01 липня 2014 року у справі №303/1513/14-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/53127598> (дата звернення: 01.06.2023).

9. Вирок Шишацького районного суду Полтавської області від 18 листопада 2015 року у справі №551/621/15-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/53579300> (дата звернення: 01.06.2023).
10. Вирок Шевченківського районного суду м. Києва у справі №1-772/11 від 16 грудня 2015 року. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/54719286> (дата звернення: 01.06.2023).
11. Вирок Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 03 лютого 2016 року у справі №473/377/15-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/55503814> (дата звернення: 01.06.2023).
12. Ухвала Апеляційного суду Миколаївської області від 07 липня 2016 року у справі №473/377/15-к. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/58797036> (дата звернення: 01.06.2023).
13. Вирок Луцького міськрайонного суду Волинської області від 09.07.2012 у справі № 1-826/11. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/25486052> (дата звернення: 01.06.2023).
14. Вирок Ржищівського міського суду Київської області від 07 жовтня 2021 року у справі №374/70/21. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/100193020> (дата звернення: 01.06.2023).
15. Вирок Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 29 вересня 2021 року у справі №331/2666/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99955325> (дата звернення: 01.06.2023).
16. Вирок Корсунь-Шевченківського районного суду Черкаської області від 30 травня 2014 року у справі №699/351/14-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/38977134> (дата звернення: 01.06.2023).
17. Заочне рішення Солом'янського районного суду м. Києва у справі №760/8140/14 від 02 грудня 2014 року. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/44105677> (дата звернення: 01.06.2023).
18. Навроцький В.О. Наскрізні кримінально-правові поняття: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 376с.

19.Гришук В.К., Пасека О.Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2012. №4. 274с., С. 274-291.

Старостенко О.В. Деякі питання кримінально-правового забезпечення належного функціонування сфери кредитування в Україні.

У сучасних умовах належна організація ефективного функціонування банківської системи України набуває все більшого значення та важливим елементом економічних реформ є необхідність правового забезпечення від протиправних посягань на фінансову сферу, в тому числі кредитну.

Суспільна небезпека злочинів у сфері банківського кредитування характеризується високим рівнем латентності; спричиненням збитків комерційним банкам, їх власникам, вкладникам та державі; деструктивним впливом на функціонування економічної системи держави; гальмуванням виконання грошово-кредитної політики держави; спотворенням механізму вільної конкуренції.

Виявлення та своєчасне розкриття цієї категорії злочинів є однією з гарантій забезпечення стабільності банківської системи.

Стаття присвячена окремим питанням кримінально-правового забезпечення належного функціонування сфери кредитування в Україні. Відтак, запропоновано деякі підходи, які сприятимуть вдосконаленню кримінально-правового забезпечення належного функціонування сфери кредитування в Україні, підвищенню довіри суспільства до фінансових установ, покращенню іміджу банківської системи, вдосконаленню нормативної бази кредитних правовідносин. Пропозиції мають практичну спрямованість, оскільки викладений матеріал, наведені висновки, положення та пропозиції можуть бути використані у науково-дослідницькій роботі; правотворчій діяльності; правозастосовній діяльності.

Ключові слова: кримінальне право, кримінальне законодавство, кримінально-правове забезпечення, кримінальне правопорушення, злочин, кримінальна відповідальність, юридична особа, банківська діяльність, кредитування, покарання.

Starostenko O.V. Selected Issues of Criminal and Legal Provision of Proper Functioning of the Crediting Sphere in Ukraine.

In modern conditions, the proper organization and effective functioning of the Ukrainian banking system are becoming increasingly relevant, and an important element of economic reforms is the need for legal support of unlawful encroachments on the financial sphere, including the credit one.

The public threat of crimes in the sphere of bank lending is characterized by a high level of latency, causing losses to commercial banks, their owners, depositors, and the state; destructive impact on the functioning of the economic system of the state; inhibition of the implementation of the monetary policy of the state; distortion of the mechanism of free competition.

Detection and timely disclosure of this category of crimes is one of the guarantees of ensuring the banking system's stability.

The article is devoted to particular issues of criminal and legal provision of functioning of the lending sphere in Ukraine. Hence, there are a number of approaches proposed to improve the criminal and legal provision of proper functioning of the lending sphere in Ukraine, to increase public confidence in financial institutions, to enhance the image of the banking system, and to improve the regulatory framework of credit legal relations. The suggestions have a practical orientation, as the stated material, the given conclusions, provisions, and proposals can be used in research work, law-making activity, and law enforcement activity.

Keywords: criminal law, criminal legislation, criminal law enforcement, criminal offense, crime, criminal liability, legal entity, banking activity, lending, penalty.